הלכה · משנה תורה · מפרשים · כסף משנה · ספר משפטים

כסף משנה על משנה תורה, הלכות טוען ונטען

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

כסף משנה על משנה תורה, הלכות טוען ונטען

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/כסף-משנה-על-משנה-תורה-הלכות-טוען-ונטען/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ד 4
פרק ב 4
הלכה ה 4
הלכה ו 4
פרק ג 4
הלכה ב 4
הלכה ו 5
הלכה טו 5
פרק ד 5
הלכה ד 5
הלכה ה 5
הלכה ח 6
פרק ה 6
הלכה ו 6
הלכה ט 7
הלכה י 7
הלכה יא 7
פרק ו 7
הלכה ה 7
הלכה ח 8
פרק ז 8
הלכה א 8
הלכה ב 9
הלכה ג 9
הלכה ה 9
הלכה ז 10
הלכה ח 10
פרק ח 10
הלכה ג 10
הלכה ה 11
הלכה ו 11
פרק י 11
הלכה ו 11
פרק יא 11
הלכה ג 11
הלכה ח 11
פרק יב 12
הלכה א 12
הלכה ב 12
הלכה ח 12
פרק יג 12
הלכה ו 12
פרק יד 12
הלכה ח 12
פרק טו 13
הלכה י 13
הלכה יא 13

פרק א

הלכה ד

כל מי שנתחייב שבועה מן התורה וכו' אבל מי שנתחייב שבועה מדבריהם וכו'. קשה לי דמשמע מדברי רבינו אלה דמהפכינן בקצת שבועות משבועות המשנה דהא נשבעים ונוטלים לא שייך אלא בשבועות המשנה ומשמע מדבריו דטעמא דאין מהפכין משום דנשבעין ונוטלין הא אינך דאין נשבעין ונוטלין אפילו בשבועת המשנה מהפכין והדר קתני ואין לך שבועה שתהפך אלא שבועת היסת בלבד. וי"ל דלא מפלגינן בין נשבעין ונוטלין לנשבעין ונפטרין אלא לענין אם לא רצה לישבע דבנשבעין ונוטלין ילך לו ובנשבעין ונפטרין משמתין וכו' וכן לענין אם אמר התובע אי אפשי בתקנה זו וכו' דבנשבעין ונוטלין שייך ולא בנשבעין ונפטרין אבל לענין היפוך שבועה שום שבועה אינה נהפכת חוץ משבועת היסת:

פרק ב

הלכה ה

החשוד שבועה מדבריהם וכו' וכן פוגם שטרו וכל כיוצא בזה. כלומר כגון שאומר למלוה שטר פרוע הוא. ומ"ש **וטען הלוה ישבע לי.** חוזר למה שאמר וכן כל כיוצא בזה כלומר לאומר שטר פרוע הוא שאין ב"ד אומרין למלוה לישבע לו אא"כ טען הלוה ישבע לי אבל אינו חוזר לפוגם שטרו דההוא אע"פ שלא טען הלוה ישבע לי משביעין אותו כמו שנתבאר בפ' י"ד מהל' מלוה:

הלכה ו

היה החשוד מן הנשבעין בטענת ספק וכו' לפי שלא נתחייב זה שבועה מן התורה. ותדע למה לא נתחייב שבועה מן התורה לפי שאין התובע טוענו טענת ודאי:

פרק ג

הלכה ב

ורבותי הורו שכפירת הטענה הוא וכו'. ונ"ל שטעמם מפני שהם מפרשים שמה שאמרו הטענה שתי כסף מכסף מדינה שהוא כסף ירושלים דהיינו שני דינרין ממטבע ששמיניתו כסף והשאר נחשת וע"פ מ"ש עשרים גרה השקל נמצאו שני דינרים הם עשר מעין ששמינית שלהם מעה ורביע שהם משקל עשרים שעורות כסף הוצא משקל חצי

שעורה כסף שהוא שוה פרוטה להודאה נשאר בכפירת משקל י"ט שעורים וחצי. ומ"ש רבינו {שיש לו כמה ראיות לסתור דבריהם:.

הלכה ו

העיד עליו עד אחד וכו'. כתב ה"ה נחלקו המפרשים אם ע"א מחייב לשבועה בטענת שמא וכו' ולא נתבאר זה בדברי רבינו עכ"ל. ואני אומר שאע"פ שלא נתבאר בדברי רבינו כאן נתבאר בפרק ד' מהלכות גזילה דחייב במה שכתב אצל ראוהו עדים שנכנס לתוך ביתו של חבירו שלא בפני בעל הבית:

הלכה טו

מנה וכלי יש לי בידך וכו'. כתב ה"ה נראה מדברי רבינו שאע"פ שהכלי שהוא טוענו הוא פקדון וכו'. ואני אומר שאין מכאן הכרע דאיכא למימר דהילך שכתב כאן רבינו לאו למימרא שמביא הכלי בידו אלא היינו לומר שהכלי בעין שלא נאבד ולא נשרף אלא שבפרק א' מהלכות טוען כתב הטוען מטלטלין על חבירו והודה במקצת ונתנו מיד ואמר לו אין לך בידי אלא זה והילך פטור משבועת התורה: כתב הטור בסימן פ"ז וזה לשונו כתב הרמב"ם ז"ל מנה וכלי יש לי בידך אין לך בידי אלא הכלי והילך ואמר התובע אין זה הכלי שלי הרי זה נשבע היסת וכו' ואם הודה הנתבע שאין זה כלי שלו וכו' צריך לישבע שבועה דאורייתא עד כאן ואפשר שהוא סובר דמשכון אינו נקרא הילך עכ"ל. ואני אומר שלא ה"ל לכתוב כן בלשון אפשר דבהדיא כתב רבינו בפרק שאחר זה שמשכון לאו הילך הוא אצל מנה לי בידך על משכון זה:

פרק ד

הלכה ד

אין מודה במקצת חייב שבועה וכו'. ר"ן ונ"י בפ"ק דמציעא לא ירדו לסוף דעת רבינו ולא דקדקו בדבר ולפיכך השיאו דעתו לדעת אחרת וה"ה כיון יפה לדעתו ודקדק יפה בלשונו ושפתים ישק:

הלכה ה

שטר שכתוב בו סלעים וכו'. נראין דברי ה"ה דגבי שטר שכתוב בו סלעים כתב רבינו מפני שהוא כמשיב אבדה כלומר ואינו משיב אבדה גמור ובדין אמר לי אבא שיש לי בידך מנה כתב ה"ז משיב אבדה ופטור משבועת היסת כלומר לפי שהוא משיב אבדה גמור לפיכך פטור משבועת היסת דאילו לעיל שלא היה אלא כמשיב אבידה אינו פטור משבועת היסת:

הלכה ח

מנה לי בידך והרי עד אחד מעיד עליו וכו'. כתב ה"ה וא"א לפרש דבריו אלא באחד משני פנים וכו' כ"פ הריב"ש בתשובה דברי רבינו וזהו שתפס הרב בלשונו אבל אתה חייב לי כנגד אותו מנה ולא אמר פרעתיך וכיון שהעד העיד שעדיין חייב לו המנה אינו נאמן לפטור עצמו בטענה אחרת מחוץ במגו שיכול להכחיש העד והיה נאמן בשבועה אלא הרי האו כשנים מעידים בו שחייב לו מנה שאז אין מגו להאמינו במה שטוען אבל אתה חייב לי כנגדן וכן נראה ג"כ ממ"ש בסמוך וכן כפרן שבא עליו עד אחד וטען שפרע או שהחזרתי הפקדון ה"ז מחוייב וכו' ר"ל שטען תחלה בבית דין להד"מ ואחר שבא העד טען שפרע וכן פירש הראב"ד דברי הרמב"ם בהשגתו ולכן קראו כפרן ודין זה כתבו הרמב"ם בפי"ד מהל' מלוה בפיסקא שהתחלתה וכן הורו רבותי שהכופר במלוה על פה וכו' ושם ביאר הראב"ד ז"ל טעם הדבר ביאור רחב וגם במ"ש הרמב"ם לפיכך שטר שיש בו עד אחד וטען שפרעו וכו' פירש הראב"ד ז"ל בשהוחזק כפרן על פי שטר זה אלא שאין נראה כן מפשט דברי הרמב"ם שהרי כתב אח"כ וכן כפרן מכלל דרישא לאו בכפרן אבל נראה שדעת הרמב"ם דכיון שאם היו שנים בשטר היו מחייבים אותו ממון ולא היה נאמן לומר פרעתי ומ"מ דבריו בדין זה מן המתמיהים דאף אם נודה בעד אחד בשטר שמחייבו שבועה מ"מ עדיין קשה היאך שיפה כח עד אחד בשטר משנים בע"פ ואם תאמר שאני הכא דמצי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי לא היא דכיון דלא גבו בשטר זה אלא מבני חרי הו"ל ככתב ידו שהוא נאמן לומר פרעתי כמ"ש הרמב"ם עצמו הילכך אין דינו ברור בעד אחד בשטר שנאמר בו מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע משלם וכבר חלק עליו הרשב"א בתשובה עכ"ל:

פרק ה

הלכה ו

שטר מסרתי לך וכו' ואם אמר הנתבע מסרת לי ואבד הרי זה פטור וכו'. רבינו כתב בפ' שביעי מהלכות חובל השורף שטרותיו של חבירו חייב לשלם כל החוב שהיה בשטרו שאע"פ שאין גוף השטר ממון הרי גרם לאבד הממון בלבד שיודה לו המזיק ששטר מקויים היה וכך היה כתוב בו ומחמת ששרפו הוא אינו יכול לגבות החוב אבל אם לא האמינו אינו משלם לו אלא דמי הנייר בלבד עכ"ל. ולפי זה מה שכתב כאן רבינו ואם אמר הנתבע אמת מסרת לי ואבד הרי זה פטור וכו' מיירי בשלא האמינו המזיק דכל כי האי גוונא אפילו שרפו בידים אינו משלם לו אלא דמי הנייר. ואם תאמר ברישא כי אמר

להד"ם אמאי נשבע היסת הרי כיון שלא האמינו אפי' איבדו בידים אינו מתחייב לו ממון וכבר כתב רבינו בפרק ראשון שכל הטוען את חבירו טענה שאם הודה אינו חייב לשלם ממון אע"פ שכפר אין מחייבין אותו שבועת היסת. י"ל דשאני הכא שאינו תובע ממנו ממון אלא שטר ראייתו שהוא שוה לו ממון ומאחר שהוא כופר שלא מסרו לו ישבע היסת ואם היפך שבועה על התובע הרי הוא מאמינו בשבועתו ששטר מקויים היה וכו' ומחמת שאבדו אינו יכול לגבות החוב וזה שאמרו הרי זה נשבע היסת שהיתה בו ראייה לעשרה דינרין ואיבדו באבידת השטר ויטול ואכתי קשה כי נשבעו הכי מאי הוי דילמא לא אבדו בפשיעה וכל שלא בפשיעה פטור בשמירת שטרות ויש לומר דהכא אין אנו אומרים שאבד אלא שהוא בידו ומעכב שטרו של חבירו אי נמי כיון דאמר להד"ם אין לך פושע גדול מזה: כתב ה"ה שטר מסרתי לך וכו' דינים אלו שהזכיר רבינו וכו' ולענין הדין הכתוב כאן שהוא פטור אף משבועת היסת הוא מפני שאין התובע יכול לטעון טענת ברי. איני מבין דברים אלו שהרי התובע טוענו ברי לי שמסרתי לך ואם לומר שאינו טוען ברי לי שפשע הא לפמ"ש אפי' טוענו כן בברי והלה מודה לו פטור הוא:

הלכה ט

אין נשבעין על טענת וכו' לפי שהמקצת הזה וכו'. ואם תאמר כשבא בטענת עצמו וטוענו ודאי והא לא הוי משיב אבידה וא"ל דהב"ע בטוענו טענת שמא דא"כ ה"ל לרבינו לפרשו וצ"ע:

הלכה י

הורו רבותי וכו'. הבין הרב המגיד בדבריהם שאין נשבעין על טענת הקטן שבועת התורה ואפילו שבועת השומרים ולא הביא רבינו דבריהם אלא לומר שאע"פ שאין משביעין הקטן שבועת התורה מכל מקום משביעין אותו היסת:

הלכה יא

קטן שטענו הגדול וכו' אם טענו בדבר וכו'. כלומר שאם לא יעשו להם דין יתרחקו בני אדם ממנו ולא ישאו ויתנו עמו נמצא שבדין שדנין אותו אע"פ שיחייבוהו עושין לו הנייה:

פרק ו

הלכה ה

תן לי מנה שהלויתי לך והרי העדים וכו'. כתב ה"ה דע שעל המעשה הנזכר למעלה בסמוך וכו' ונראה שהוא מחלק בין זו להההיא דלעיל בעידי הלואה וכו'. לי נראה לחלק

בענין אחר דהכא מיירי דיחדו אותם לעדים דכל כה"ג מידכר דכירי ואם באו ואמרו להד"מ הוחזק כפרן והכי דייק לשון רבינו שכתב בבבא דלעיל שאין העדים זוכרים אלא בדבר שהוזמנו העדים בו ואפשר לומר בענין אחר שרבינו מפרש דהא דאמרינן בפ' גט פשוט לברר קאמינא הכי קאמר הא דאמינא יבאו פלוני ופלוני ויעידו לא לענין שאם לא באו או אם באו ואמרו להד"מ תתחייב לשלם אלא לכך אני אומר יבואו פלוני ופלוני ויעידו כדי שתפטר משבועה ואין הכי נמי דאפילו לא באו או באו ואמרו להד"מ בשבועה סגי ליה והיינו ההיא דפ' שבועת הדיינין דכי אמרו להד"מ נאמן ובשבועה וה"ה שכתב שנראה מדברי רבינו כדעת הרבה מהמפרשים שכתבו שאם באו אותם פלוני ופלוני והכחישוהו חייב לשלם טעמו מדנקט רבינו לא באו או שמתו או שהלכו למדינה אחרת משמע דוקא בהני גווני הוא דישבע היסת אבל אם הכחישוהו אינו נאמן דאם לא כן לישמעינן הא וכ"ש הנך ולי נראה שאין זה הכרע דאיכא למימר דאורחא דמילתא נקט שאם הם נמצאים למה אינם באים: כתב עוד ה"ה ולא אמרו צריך לברר אלא בדין תביעת קרקע ובבא לידון בשטר וחזקה כלומר וזה כבר כתבו רבינו ברפט"ו:

הלכה ח

אף על פי שהמטמין עדים אינה עדות וכו' אבל אם טען משטה הייתי בו וכו' או שלא להשביע עצמי נתכוונתי וכו'. ליכא למידק מהכא דסבר רבינו דמצי למיטען שלא להשביע אפילו כשהלה תובעו דאמאי דכתב ברישא וכן האומר לחבירו מנה לי בידך ואמר לו הן כתב או שלא להשביע עצמי נתכוונתי דאפשר דטענת משטה ולהד"מ קאי אאומר לחבירו מנה לי בידך ושלא להשביע עצמי נתכוונתי לא קאי אאומר לחבירו מנה לי בידך:

פרק ז

הלכה א

המודה בפני עדים וכו' ואמר להם בדרך הודייה. למד כן רבינו מדתנן פרק זה בורר שאם אמרו הוא אמר לנו שהוא חייב לו מנה או איש פלוני אמר לנו שהוא חייב לו מנה לא אמרו כלום עד שיאמרו בפנינו הודה שהוא חייב לו מנה מפרש רבינו דה"פ ואם אמרו העדים הוא אמר לנו דרך שיחה שהוא חייב לו לא אמר כלום עד שיאמר בפנינו הודה כלומר בדרך הודייה ובגמרא מסיים לרב יהודה דאמר צריך שיאמר אתם עדי כלומר אם לא הזכיר לו הודייה וכן מצינו דכל היכא דקאמר התם בגמרא שיכול לומר משטה אני בך לא הוזכר לשון הודייה ויש הוכחה לזה מדגרסינן בירושלמי פ' זה בורר אהא דתנן

שאם אמרו העדים הוא אמר לנו שהוא חייב לו אינו כלום כלומר עד שיאמר בפנינו הודה שהוא חייב לו מאתים זוז ר' יוסא בשם ר' יוחנן אמר אם היה מתכווין למסור לו עדות עדותו מתקיימת ומפרש רבינו דה"ק אם כמוסר דבריו דרך הודייה לא דרך שיחה: וכתב הטור בסימן פ"א בשם הרמ"ה אם אמר הריני מודה בפניכם אין צריך לומר אתם עדי דע"כ לא אמרינן דצריך לומר אתם עדי אלא כשלא אמר בלשון הודאה אבל אם אמר בלשון הודאה אין צ"ל אתם עדי דתו לא מצי לומר משטה אני בך וכן כתב בעל התרומות בשער מ"ב: ודע שעל מה שאמרו אדם עשוי שלא להשביע את בניו כתבו התוס' וא"ת דאמרינן בפרק גט פשוט שכ"מ שהודה אצ"ל אתם עדי משום דאין אדם משטה בשעת מיתה ואמאי לא אמרינן דאמר הכי שלא להשביע את בניו ויש לומר שתבעו והודה לו דלא שייך טענת שלא להשביע וכן כתב הרא"ש דכשתבעו לא שייך לומר שלא להשביע את עצמו וכעין זה דעת רבינו דאדם עשוי שלא להשביע את עצמו כשאין התובע שם אבל כשהתובע שם אינו עשוי להודות שלא להשביע את עצמו פן יתבענו זה וה"ל כאילו תבעו והודה לו דלא שייך למימר ביה אדם עשוי שלא להשביע את עצמו וההיא דפ' גט פשוט לדעת רבינו מתוקמא אפילו כשלא תבעו אלא שהתובע שם דכיון דבשעת מיתה ליכא טענת משטה הייתי בך וכיון שהתובע שם ליכא טענת שלא להשביע את בניו ויש להוכיח עוד כן מהירושלמי שכתבתי בסמוך אם היה מתכוין למסור לו עדות דמתיבת לו איכא למידק שהתובע שם והוא מודה בפניו עדותו עדות לענין שאינו יכול לטעון ולומר שלא להשביע את עצמי הודיתי:

הלכה ב

הרי אלו כותבין ונותנין והוא שיהו ב"ד מכירין את שניהם וכו'. זה נלמד מדתנן בפ' גט פשוט (דף קס"ז) כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ושובר לאשה אע"פ שאין בעלה עמה ובלבד שיהא מכירן:

הלכה ג

ב"ד של שלשה שהיו יושבין מעצמן וכו'. רבינו מפרש דעד דקבעי דוכתא היינו שיהיו יושבין במקום הקבוע שלהם אפילו לא כנפינהו איהו אלא שהיו יושבים שם מעצמם וגם לא אמר הוו עלי דייני אם שלחו לו דמזמני ליה לב"ד כותבין:

הלכה ה

וכן **מי שנתחייב שבועה בב"ד ויצא ואמר נשבעתי וכו'**. כתב ה"ה בשם רבינו האיי גאון שאם היה חייב שבועת התורה וכו'. ואני אומר שאין כן דעת רבינו שכתב בסוף

הלכות שותפים שאין משביעין היסת אלא אם טענו דבר שאם יודה בו חייב לשלם ממון אבל דבר שאפילו הודה בו אינו חייב אלא שבועה אינו נשבע עליו אפילו על ידי גלגול:

הלכה ז

מי שהודה בב"ד וכו' שהרי לא הכחיש עדות וכו'. כלומר ואינו דומה לדין הנזכר בפ"ו אצל מנה הלויתיך ואמר לא היו דברים מעולם. הר"ן בריש מציעא כתב על דין זה דדבר תימה הוא והוא ז"ל דקדק שם מהא דאמרינן מה לפיו שאינו בהכחשה והזמה בהפך וצ"ע:

הלכה ח

יש לטוען בב"ד לחזור ולטעון טענה אחרת וכו'. כתב הרשב"א בתשובה מפני שראיתי שטען אפילו הודיתי יכול אני לחזור בי ולסתור טענותי הראשונות כל זמן שלא יכחישוני עדים וזה שבוש וכמדומה שנשתבש במה שראה בהלכות טוען להרמב"ם ודעו שלא נאמרו דברים הללו במה שמודה הטוען לנטען ושמתחייב עצמו בב"ד באותה טענה שא"א לטעון ולחזור בב"ד מחיוב לפיטור אלא מפיטור לפיטור, ומפיטור לפיטור נמי דוקא כל שלא באו עדים והכחישוהו בטענתו הראשונה כיצד מחיוב לפיטור כגון שטענו ואמר לו מנה לי בידך א"ל הן ואח"כ חזר ואמר להד"מ אינו חוזר וטוען שהרי הודה במה שטענו הלה כיוצא בו מנה לי בידך בשטר זה וא"ל מנה שבשטר זה עשרים דינרין יש בו רבית ואמר לו הטוען כן היה אם חזר ואמר לא היה בו רבית אינו נאמן ואפילו באו עדים ואמרו אנו היינו בשעת הלואה ובפנינו מנה לו כל אותו סך הכתוב בשטר ואח"כ לא זזה ידנו מתוך ידו אפ"ה הוא נאמן לחובתו יותר ממאה עדים וכדאמרינן בפרק שבועת הדיינים האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי אבל מפיטור לפיטור יכול לטעון ולחזור ולטעון כל שלא באו עדים כיצד הרי שא"ל מה אתה עושה בתוך שלי השיבו מפני שבית זה של אבי היה והביא הטוען עדים שמת אביו מתוכה מעתה אין הנטען נאמן לומר אין של אביך היה ולקחתיו ממנו אבל אם קודם שבאו עדים וחזר ואמר אין של אביך היה ולקחתיו ממנו נאמן וכן אם א"ל מנה לי בידך ואמר להד"מ ובאו עדים ואמר שלוה וחזר וטען אין לויתי ופרעתי אינו נאמן אבל אם קודם שבאו חזר וטען שלוה ופרעו וז"ש הרב לא זולת עכ"ל:

פרק ח

הלכה ג

והורו הגאונים וכ'ו. בפרק שאחר זה כתב שאין דעתו נוטה לזה:

הלכה ה

אין כל הדברים האלו אמורים וכו' מפני שאין לו טוען. כלומר שאין הלה טוען הפקדתיו אצלך או השאלתיו לך והוה ליה כטוען שמא שאין זה נשבע כמו שנתבאר בפ"א:

הלכה ו

מכאן אתה למד וכו'. תימה דדברים פשוטים הם במ"ש בראש הפרק ומאי קמשמע לן במה שאמר מכאן אתה למד היא היא. ואפשר שבא ללמוד מכאן דלא אמרינן מגו לאיפטורי משבועה ואם לא כן כי אמר שלך היא אבל אתה חייב לי וכו' לא היה לו לישבע אלא היסת:

פרק י

הלכה ו

ספינה וכיוצא בה וכו' תפסוה בית דין וכו' אין שומעין להם וכו'. כתב הר"ן ז"ל בין תפסו ברשות כגון שאמרו להם שניהם לתפסו בין תפסו שלא כדין לא מפקינן שכיון שבא ליד ב"ד אין ראוי שיוציאוה מרשותם עד שיתברר הדבר ומי שחולק בזה ואומר דדוקא היכא דתפסי ברשות אבל שלא ברשות מפקינן דהוה ליה כטועה בדבר משנה וחוזר אין בדבריו כלום וכו':

פרק יא

הלכה ג

הביא ראובן עדים וכו' ויראה לי שהדין הזה אינו אלא בכפרים וכו'. ותמהני על זה שיותר טירדא יש בשווקים שבעיירות ממה שיש בשווקים שבכפרים ואפשר דשווקים דקאמר היינו ירידים פייריי"ש בלעז דכשהם בכפרים מתאספים עם רב ביותר משום דרויח להו עלמא טובא:

הלכה ח

וכיון שמיחה בשנה ראשונה וכו' אבל צריך שלא יהיה בין מחאה למחאה שלש שנים גמורות. עיין בדברי ה"ה בפט"ו אצל ראובן שהיה בתוך שדה וכו':

פרק יב

הלכה א

אבל שדה הבעל וכו' ושדה האילן אינם מיום ליום וכו'. וא"ת הא אמרינן דטעמא דסגי בעדי חזקה משום דטפי מתלת שנין לא מזדהר איניש בשטריה וא"כ אע"פ שאכלה שלש תבואות כל שלא עברו שלש שנים נימא ליה אחוי שטרך. תירץ נמוקי יוסף דלאו בשנים תליא מלתא אלא באכילת הפירות שכיון שאכל שלש פעמים מפרי אחד ולא מיחה בטוח הוא שלא ימחה שוב תדע דבאכילת הפירות תליא מלתא מדאמרינן (ל"ו) תפתיחא או אפיק כורא ועייל כורא לא הוי חזקה ומאי לא אמרינן דכיון שעברו שלש שנים לא מזדהר אלא ודאי כדאמרן:

הלכה ב

הביא עדים שהיה דר בחצר זו שלש שנים וכו'. נראה שסובר רבינו דהא דאמרינן דמודה מר זוטרא אי לא טעין המערער לייתי סהדי דדר בה תלת שנין ביממא ובלילא לא טענינן ליה מודה שאם המחזיק או העדים שמעידים שדרו בה רוכלים אינם מצויין בעיר טענינן בשביל המערער ואמרינן למחזיק שיביא עדים שהחזיק בה שלש שנים ביום ובלילה דכיון דרוכלים הם מסתמא לא דרו בה ביום ובלילה:

הלכה ח

אכלה בפני האב וכו'. כתב הרב המגיד ומה שכתב אבל אם מכר וכו' וכ"נ מדברי רבינו שלא הזכיר שטר עכ"ל. אומר אני שנעלם מעיני ה"ה מ"ש רבינו בפרק ט"ו גבי ראובן שהיה בתוך שדה ובא שמעון וערער עליו שנראה מדבריו שם שצריך מכירה בשטר שכתב והלא שטר מקויים בידי שאני לקחתיה מלוי:

פרק יג

הלכה ו

אריס של בתי אבות וכו'. כתב ה"ה ופר"ש שכל זמן שאריס זה מתעסק בה לא הויא חזקה וכו'. ואני אומר שזה אינו כפירוש רבינו:

פרק יד

הלכה ח

אבל אם יצא עליה קול שהיא של יתומים אינו נאמן וכו'. כתב הטור בסי' קמ"ט שכן כתב רבינו האיי ופירש הרב רבינו יונה דבריהם שאם יצא הקול בחיי האב קודם

שהחזיק בו שלש שנים שהיתה משכונא בידו לשנים ידועות וכל השנים ההם אחרי מות אביהם לא הוי חזקה שאין מחאה גדולה מזו והיה לו ליזהר בשטרו כיון שיצא הקול שבמשכונה באה לידו שמפני הקול לא הוזקק אביהם למחות אבל אם החזיק בה שלש שנים בחיי האב קודם שיצא הקול הוי חזקה ומקבלים עדי החזקה אפילו בפני הקטן וכן היא מסקנת אדוני אבי הרא"ש ז"ל:

פרק טו

הלכה י

טען המערער ואמר וכו'. כתב הטור בסי' קמ"ו וז"ל וכתב הר"י ברצלוני דוקא במזכיר היום שמכר לו אבל אם אינו מזכיר היום אינו צריך להביא ראיה שהיה כאן ביום שקנאה לפי שאינו נזכר על היום ואפי' אם יאמר המערער אמור באי זה יום קנית אותה אין מזקיקין אותו לכך וכ"כ הרמ"ה שצריך המחזיק להביא ראיה ודוקא בשעת חירום אבל שלא בשעת חירום אע"ג דאמר ליה מינך זבינתה ביום פלוני אין צריך להביא ראיה דההיא יומא הוה בהדיה דמגו דאי בעי אמר ביומא אחרינא הואי בהדך או מילי מסרת לי כי אמר נמי בההוא יומא הוינא בהדך וזבינית מינך נאמן וכן כתב א"א הרא"ש עכ"ל:

הלכה יא

מי שהלך למדינת הים ואבדה לו דרך שדהו וכו'. כתב הרב המגיד ומה שכתב ואם החזיק בדרך וכו' נראה שהוא כשמחזיק בו שיעור חזקה כדינו וכו'. אין דברי ה"ה נראין בעיני דאם כן פשיטא אלא בשאחר שאבדה לו דרך שדהו אמר שהכירה והחזיק בה אפילו בע"כ של זה אין מסלקין אותו ממנה וטעמא משום דודאי דרכו אצל זה היא כשמחזיק בדרך ואמר זו היא דרכי אין בידינו לסלקו ממנה אלא בראיה ברורה:

סליקו הלכות טוען ונטען בס"ד